

17 IUNIE 1972. Sâmbătă dimineața, ora 9. Prea devreme ca să sună telefonul. Woodward bâjbâi după receptor și, în clipa următoare, se dezmetici brusc. La celălalt capăt al firului era editorul redacției metropolitane a ziarului *Washington Post*. Cu puțin timp înainte, în aceeași dimineață, cinci indivizi fuseseră arestați în timp ce dădeau o spargere la sediul Partidului Democrat, asupra lor fiind găsite aparate de fotografiat și dispozitive electronice. Woodward nu putea da o fugă până la redacție?

Woodward lucra la *Post* de numai nouă luni și erau veșnic în căutarea unui subiect tare pentru zilele de sâmbătă, or ceea ce i se oferea nu i se părea prea tentant. O spargere la sediul Partidului Democrat semăna prea mult cu cea mai mare parte a subiectelor de care se ocupase până atunci – articole de investigație despre restaurante care nu respectau regulile de igienă și despre acte mărunte de corupție în rândul polițiștilor. Woodward sperase să fi trecut de acest stadiu; tocmai terminase câteva articole despre atentatul asupra guvernatorului statului Alabama, George Wallace. Iar acum, din câte se părea, se întorcea exact acolo de unde pornise.

Woodward ieși din garsoniera pe care o ocupa în centrul Washingtonului și parcurse cele șase cvartale până la redacția ziarului *Post*. Gigantica sală a redacției de știri a ziarului – având o suprafață de peste 150 de metri pătrați, cu șiruri de birouri viu colorate, dispuse pe o jumătate de hectar de covor care înăbușea orice zgromot – era de regulă linistită în diminețile de sâmbătă. Sâmbăta era o zi dedicată prânzurilor prelungite, treburilor rămase neterminate din cursul săptămânii, lecturii suplimentelor de duminică. Oprindu-se în capătul sălii ca să-și ia corespondența și mesajele telefonice, Woodward remarcă o agitație neobișnuită în redacția metropolitană. Se prezenta în fața editorului metropolitan și află cu surprindere că cei trei indivizi nu dăduseră o spargere în micul birou local al Partidului Democrat, ci chiar în sediul Comitetului Național Democrat din complexul

hotelier Watergate, ale cărui apartamente erau închiriate pentru a fi folosite ca birouri.

Era un loc neobișnuit pentru democrați. Opulentul complex Watergate, aflat în centrul Washingtonului, pe malul Potomacului, era tot atât de republican ca și Union League Club. Printre chiriași se numărau procurorul general al Statelor Unite, John N. Mitchell, acum director al Comitetului pentru Realegerea Președintelui; fostul ministru al Comerțului Maurice H. Stans, șeful Secției Financiare a campaniei electorale a Președintelui; președintele republicanilor, senatorul Robert Dole din Kansas; secretara Președintelui Richard Nixon, Rose Mary Woods și Anna Chennault, văduva asului pilotajului pe *Flying Tiger* Claire Chennault și totodată o respectată gazdă a republicanilor; plus multe alte figuri proeminente ale administrației Nixon.

Complexul futurist, cu balustrade de beton de forma unor dinți de șarpe și cu prețuri tot atât de amenințătoare (majoritatea apartamentelor cu două camere costau 100 000 de dolari), devenise simbolul clasei conducerătoare din Washington în timpul administrației Nixon. Cu doi ani înainte, Watergate fusese ținta a 1 000 de demonstranți anti-Nixon, care strigaseră „Porcii!“, „Fasciști!“ și *Sieg Heil!*, încercând să ia cu asalt citadela puterii republicane. Se ciocniseră de un zid impenetrabil de polițiști metropolitani echipați pentru ciocniri de stradă, care-i alungaseră până spre campusul Universității George Washington, folosind gaze lacrimogene și bastoane telescopice. Locatarii complexului Watergate urmăriseră neliniștiți confruntarea de la balcoanele lor, unii ovăționând și ridicând paharul când protestatarii fuseseră respinși, vântul de apus, bătând dinspre Potomac, ducând gazele departe de fortăreață. Printre cei doborâți la pământ se numărase și reporterul Carl Bernstein de la *Washington Post*. Polițistul care-l îmbrâncise probabil nu-i observase ecusonul de presă de la gât, atenția lui fiind atrasă mai curând de pletele ziaristului.

Începând să dea telefoane, Woodward își dădu seama că și Bernstein – unul dintre cei doi reporteri politici ai ziarului în statul Virginia – lucra la cazul Watergate.

„Of, Doamne, nu Bernstein“, își spuse Woodward, amintindu-și câteva bârfe de birou despre abilitatea lui Bernstein de a se infiltra într-un subiect de senzație, ca apoi să-și treacă numele sub titlu.

În acea dimineață, Bernstein își făcuse copii xerox după însemnările reporterilor sosiți la fața locului și-l informase pe redactorul metropolitan

că va mai face unele verificări. Redactorul ridicase din umeri, în semn că nu avea nimic împotriva, iar Bernstein începuse să dea o serie de telefoane, contactându-i pe toți cei din complexul Watergate pe care reușise să-i găsească – funcționari, portari, menajere de la serviciul de curățenie și întreținere, ospătari de la restaurant.

Bernstein își plimbă privirea prin sala redacției de știri. Între biroul lui și cel al lui Woodward, aflat la vreo șapte-opt metri distanță, se găsea un stâlp. Bernstein făcu câțiva pași înapoi. Se părea că și Woodward lucra la același caz. „Se potrivea“, își spuse Bernstein. Bob Woodward era vioara întâi în materie de politică de birou. Yale. Veteran al corpului de ofițeri de marină. Peluze, terenuri de sport de tot felul, terenuri de tenis, săli de recepție, presupuse Bernstein, probabil prea multă iarbă și prea puțin beton ca să fie un bun reporter de investigații. Bernstein știa că Woodward nu putea să scrie prea bine. Ba chiar umbla vorba prin birouri că limba lui maternă nici n-ar fi fost engleză.

Bernstein abandonase colegiul. La șaisprezece ani începuse să lucreze la *Washington Star* în calitate de curier, la nouăsprezece ani devenise reporter cu normă întreagă, iar din 1966 lucra la *Post*. Ocazional realiza serii de reportaje de investigații, se ocupase de tribunale și de primărie și-i plăcuse să scrie articole lungi și discursivee despre locuitorii din capitală și din împrejurimi.

Woodward știa că din când în când Bernstein scria pentru *Post* despre muzica rock. Se potrivea. Când aflase că Bernstein se ocupa uneori și de muzica clasică, aproape nu-i venise să credă. Bernstein arăta ca unul dintre acei ziariști porniți împotriva culturii pentru care Woodward nu avea nici cel mai mic respect. Bernstein credea că ascensiunea rapidă a lui Woodward la *Post* avea de a face nu atât cu priceperea sa, ci mai curând cu diploma sa universitară.

Niciodată până atunci nu lucraseră împreună la vreun caz. Woodward avea douăzeci și nouă de ani, Bernstein douăzeci și opt.

Primele detalii ale cazului fuseseră transmise telefonic din interiorul complexului Watergate de Alfred E. Lewis, care lucrase treizeci și cinci de ani în poliție și acum era reporter la *Post*. Lewis era o legendă vie printre ziariștii din Washington – jumătate polițist, jumătate reporter, se îmbrăca adesea cu un veston albastru, specific poliției de rutiere metropolitane, pe care-l încheia în partea de jos peste o cataramă de alamă reprezentând Steaua lui David. În treizeci și cinci de ani, Lewis nu „scrisese“ niciodată cu adevărat un articol; de regulă, furniza detalii la telefon unui alt jurnalist,

care-i scria articolul, și de mulți ani *Washington Post* nu avea nici măcar mașină de scris la secția de poliție.

Cei cinci indivizi arestați la ora 2.30 erau îmbrăcați la costum și purtau toți mănuși chirurgicale. Poliția capturase o stație de emisie-recepție, patruzeci de role de film nefolosit, două camere de filmat de 35 mm, spectacole, pistoale cu gaze lacrimogene de mărima unor stilouri și microfoane miniaturale, capabile să capteze atât conversațiile din încăperi, cât și pe cele telefonice.

„Primul dintre ei avea asupra lui 814 dolari, al doilea 800 de dolari, al treilea 215, al patrulea 234 și al cincilea 230“, dictase Lewis. „Cea mai mare parte a banilor sunt în bancnote de 100 de dolari, cu serii consecutive [...] Se pare că erau familiarizați cu locul; probabil că cel puțin unul dintre ei cunoștea bine complexul. Aveau camere la etajele doi și trei ale hotelului. Trei dintre ei au mâncat împreună homar la restaurant aseară, la aceeași masă. Unul purta un costum cumpărat de la Raleigh's. Cineva s-a uitat la buzunarul de la piept.“

Aflând de la Lewis că suspecții urmău să apară în aceeași după-amiază în fața judecătorului, pentru o audiere preliminară, Woodward s-a hotărât să participe și el.

Woodward mai fusese și cu alte ocazii într-o sală de tribunal. Audierea era o procedură obligatorie și instituționalizată a sistemului judiciar de trieră practicat de tribunalul local: o scurtă prezentare în fața unui judecător, care fixa cauțiuni pentru cei acuzați de proxenetism, prostituție și jaf la drumul mare. În acea zi, urmău să se înfățișeze cei cinci bărbați arestați la Watergate.

Un grup de avocați – cunoscuți sub denumirea de „Avocații din Fifth Street“, datorită amplasamentului tribunalului și al birourilor lor cu față la stradă – colindau pe coridoare, ca de obicei, așteptând să fie desemnați ca apărători din oficiu pentru acuzații fără dare de mâna. Doi dintre cei mai cunoscuți – un avocat înalt și uscățiv, într-un costum din piele de șagrin destrămat pe margini, și un altul, obez, între două vârste, cândva penalizat pentru că obișnuia să solicite cazuri din rândul deținuților din celulele de la subsol, își făceau în șoaptă confidențe despre necazurile lor. Inițial, fusese să numiți să-i reprezinte pe cei cinci acuzați de spargerea complexului Watergate, însă ulterior li se adusese la cunoștință că aceștia urmău să-și asigure singuri apărarea, ceea ce era neobișnuit.

Woodward intră în sala tribunalului. Imediat îl atrase atenția o persoană. Pe unul din rândurile din mijloc ședea un Tânăr cu părul potrivit de

lung, îmbrăcat într-un costum scump, cu revere ușor lucioase; Tânărul își ținea bărbia ridicată, cercetând din ochi sala, de parcă s-ar fi aflat acolo pentru prima oară.

Woodward se așeză lângă el și-l întrebă dacă venise pentru arestații de la Watergate.

– Poate, răspunse Tânărul. Nu sunt avocat desemnat. Am venit pe cont propriu.

Spuse că se numea Douglas Caddy și-l prezenta pe bărbatul măruntel, cu un aer vlăguit, care ședea alături, ca fiind avocatul apărării, Joseph Rafferty Jr. Acesta părea să fi fost luat direct din pat, era nebărbierit și-și strângea pleoapele de parcă l-ar fi supărat lumina. Cei doi avocați intrau și ieșeau mereu din sală. În cele din urmă, Woodward îl încolțî pe Rafferty pe corridor și obținu numele și adresele celor cinci suspecti. Patru dintre ei erau din Miami, trei erau americani de origine cubaneză.

Caddy refuză să vorbească.

– Te rog să n-o iei în nume personal, se scuză el față de Woodward. Ar fi o greșeală. Pur și simplu nu am nimic de declarat.

Woodward îl întrebă pe Caddy despre clienții săi.

– Nu sunt clienții mei, răspunse acesta.

– Păi, nu ești avocat? întrebă Woodward.

– Nu discut cu dumneata.

Caddy se înapoie în sala tribunalului. Woodward îl urmă.

– Te rog, nu am nimic de declarat.

– Cei cinci vor putea să solicite cauțiune? întrebă Woodward.

După ce refuză politicos să răspundă încă de vreo câteva ori, Caddy spuse repede că toți cei cinci lucrau și că aveau familii – elemente ce urmău a fi luate în considerare de către judecător în stabilirea cauțiunii. Apoi ieși din nou pe corridor.

Woodward se duse după el.

– Vorbește-mi despre dumneata, cum ai ajuns să fii implicat în acest caz.

– Nu sunt implicat în caz.

– Atunci de ce ești aici?

– Uite ce e, spuse Caddy. L-am cunoscut pe unul dintre acuzați, Bernard Barker, într-o ocazie oficială.

– Unde?

– În D.C. La un coctel organizat de Clubul Marinei și Forțelor Terestre. Am avut o conversație de la om la om... astă-i tot ce pot să-ți spun.

– Cum ai ajuns să te impeli în acest caz?

Caddy se răsuci pe călcâie și intră din nou în sală. După jumătate de oră ieși iar.

Woodward îl întrebă încă o dată cum ajunsese să se implice în caz.

De data aceasta, Caddy îi spuse că puțin după ora 3.00 primise un telefon de la soția lui Barker.

— Mi-a spus că soțul ei o rugase să ia legătura cu mine dacă el nu-i telefona până la ora 3, astă însemnând că era posibil să aibă necazuri.

Caddy adăugă că el era probabil unicul avocat pe care Barker îl cunoștea la Washington, dar refuză să răspundă la alte întrebări, motivând că probabil și aşa spusesese prea multe.

La ora 15.30 pm cei cinci suspecti, încă îmbrăcați în costume de culoare închisă, dar fără curele și cravate, fură conduși în sala tribunalului de un polițist. Toți cinci se așezară în tăcere unul lângă altul, privind în gol spre boxa martorilor și frământându-și mâinile. Păreau neliniștiți, respectuoși și duri.

Earl Silbert, procurorul guvernamental, se ridică, în timp ce aprodul anunța cazul. Subțiratic, cu o privire concentrată, semănând cu o bufniță din pricina ochelarilor cu rame de os, era cunoscut sub numele de Earl the Pearl (Earl-Perla) de către toți cei din Fifth Street care-i cunoșteau slabiciunea pentru gestica teatrală în tribunal și pentru frazele pline de înflorituri. Procurorul susținea ideea că cei cinci nu trebuiau eliberați pe cauțiune. Își dăduseră nume false, nu cooperaseră cu poliția, „dețineau 2 300 de dolari bani gheăță și călătoareau în străinătate“. Fuseseră arestați în timpul unei „spargeri profesioniste“, cu scopuri „clandestine“. Silbert insistă asupra cuvântului „clandestin“.

Judecătorul James A. Belsen îl întrebă pe cei cinci ce profesii aveau. Unul dintre ei răspunse că erau „anticomuniști“, iar ceilalți încuvîntără din cap. Judecătorul, oricât de obișnuit cu descrieri neconvenționale ale unor meserii, rămase totuși perplex. Cel mai înalt dintre suspecti, care își dăduse numele de James W. McCord Jr., fu rugat să iasă în față. Avea un început de chelie, nasul mare și turtit, maxilar pătrat, dantură perfectă și o expresie blândă, care contrasta puternic cu trăsăturile lui aspre.

Judecătorul îl întrebă ce profesie avea.

— Consultant pe probleme de securitate, răspunse el.

Judecătorul îl întrebă unde anume.

Cu glas ușor tărgănat, McCord răspunse că ieșise de curând din serviciul guvernamental. Woodward se mută în primul rând și se aplecă în față.

— Unde anume în guvern? întrebă judecătorul.

— CIA, spopti McCord.

Judecătorul se crispă ușor.

— Sfântă Fecioară! exclamă aproape în gura mare Woodward. CIA!

Se întoarse la birou cu un taxi, relatând cele spuse afirmația lui McCord. Opt reporteri lucrau la redactarea articolelor, care urma să fie semnat cu numele de Alfred E. Lewis. Aproape de ora 6.30 pm, termenul de predare a articolelor, Howard Simons, directorul coordonator al ziarului *Post*, intră în biroul editorului redacției metropolitană, aflat în partea sudică a sălii redacției.

— E o poveste trăsnet! îi spuse el editorului redacției metropolitană, Barry Sussman, apoi ceru ca articolul să apară pe prima pagină a ediției de duminică.

Primul paragraf al articolelor sună în felul următor: „Cinci bărbați, dintre care unul a declarat că este un fost angajat al CIA, au fost arestați ieri la ora 2.30, în timpul a ceea ce autoritățile au apreciat a fi fost o acțiune bine pusă la punct de plantare de microfoane în sediul Comitetului Național Democrat.“

Deja fusese anunțată o investigație a Marelui Juriu Federal, dar, chiar și aşa, după părerea lui Simons, existau încă prea multe necunoscute în legătură cu spargerea pentru a face din ea o știre de pagina întâi.

— Ar putea fi ținuții de cubanezi, zise el.

Într-adevăr, presupunerea că spargerea putea fi cumva opera republicanilor părea neverosimilă. Pe 17 iunie 1972, cu mai puțin de o lună înaintea Convenției Democrație, sondajele de opinie îl situau pe Președinte cu 19 procente înaintea tuturor candidaților democrați anunțați. Viziunea lui Richard Nixon despre o majoritate republicană care urma să domine ultimul sfert de secol, la fel cum democrații dominaseră două generații anterioare, părea posibilă. Acum, când un prim mandat violent era pe cale să se încheie, Partidul Democrat era pradă dezordinii și dezorganizării. Senatorul George McGovern din statul Dakota de Sud, considerat atât de Casa Albă, cât și de profesioniștii Partidului Democrat a fi cel mai slab contracandidat al lui Nixon, era pe cale să devină favoritul democraților în cursa pentru nominalizare la funcția de Președinte.

Articolul continua: „Nu a existat nici o explicație imediată referitoare la motivul pentru care cei cinci suspecti ar fi încercat să planeze microfoane în birourile Comitetului Național Democrat, și nici vreo precizare cum că ei lucrau pentru o persoană particulară sau pentru o organizație.“

Bernstein scrise un alt articol despre cei cinci suspecți, pentru ziarul de duminică. Patru dintre ei erau din Miami: Bernard L. Barker, Frank A.

Sturgis, Virgilio R. Gonzales și Eugenio R. Martinez. Bernstein sunase un reporter de la ziarul *Miami Herald* și obținuse o listă lungă cu lideri ai exilului cubanez. Un reporter de la *Post*, din cercul de jurnaliști ai Președintelui din Key Biscayne, fusese trimis să verifice comunitatea cubaneză din Miami. Toți cei patru suspecți din Miami fuseseră implicați în activități anti-Castro și se spunea despre ei că ar fi avut legături cu CIA. „N-am știut niciodată dacă lucrează pentru CIA sau nu”, îi declarase doamna Barker lui Bernstein. „Bărbații nu vorbesc niciodată femeilor despre astfel de lucruri.“)

Din spusele mai multor persoane, Sturgis, mercenar american și singurul dintre ei care nu era cubanez, recrutase militanți cubanezi ca să demonstreze la Convenția Națională Democrată. Un lider cubanez îi declarase lui Bernstein că Sturgis și alții, pe care îi descria ca „foști tipi de la CIA“, intenționau să plătească provocatori care să-i combată pe demonstranții antirăzboi de pe străzi în timpul convențiilor politice naționale.

În acea seară de sâmbătă, Woodward plecă de la birou pe la ora 20. Știa că ar fi trebuit să mai rămână, încercând să dea de urma lui James McCord. Nici măcar nu verificase în cartea de telefon locală să vadă dacă exista vreun James McCord în Washington sau în împrejurimi.

Personalul redacției naționale a ziarului *Washington Post* se ocupa rareori de cazuri ale poliției. Așadar, la cererea lui Sussman, atât Bernstein, cât și Woodward se înapoiară la serviciu în dimineața următoare, o zi frumoasă de duminică, 18 iunie, ca să-și continue investigațiile. O știre parvenită de la Associated Press lămuri pe deplin și nu tocmai convenabil de ce McCord trebuise verificat suplimentar. Conform unor rapoarte referitoare la cheltuielile din campania electorală înaintate guvernului, James McCord era coordonatorul pe probleme de securitate al Comitetului pentru Realegerea Președintelui (CRP).

Cei doi reporteri rămaseră în mijlocul sălii redacției, uitându-se unul la altul.

— Ce naiba vrea să însemne asta? întrebă Woodward.

Bernstein habar n-avea.

La Los Angeles, John Mitchell, fost procuror general al Statelor Unite și directorul de campanie al Președintelui, făcu următoarea declarație: „Persoana implicată este proprietarul unei agenții de pază particulare, angajată de comitetul nostru cu câteva luni în urmă pentru a ajuta la instalaarea sistemului de securitate. Din căte am înțeles, această persoană are o serie de clienti și interese despre care noi nu avem cunoștință. Dorim să

subliniem că omul acesta și ceilalți patru implicați nu operau nici în numele, nici cu acordul nostru. În campania noastră și în procesul electoral nu există astfel de activități, iar noi nu vom îngădui și nici nu vom trece cu vederea asemenea acte.“

La Washington, președintele național al democraților, Lawrence F. O'Brien, declară că spargerea „ridica amenințătoare semne de întrebare din căte am cunoscut într-un sfert de secol de activitate politică asupra integrității procesului politic. Faptul că directorul de campanie al domnului Nixon, John Mitchell, a făcut o declarație de neimplicare nu este de natură să risipească aceste semne de întrebare.“

Serviciile media care transmiseră declarațiile lui Mitchell și O'Brien aveau cu siguranță să solicite declarații oficiale din partea politicianilor țării. Prin urmare, cei doi reporteri își îndreptară atenția către spărgători.

În cartea de telefon figura agenția particulară de consultanță pe probleme de securitate condusă de McCord. La celălalt capăt al firului nu răspundeau nimici. Reporterii verifică și cărțile de telefon locale alternative, în care numerele de telefon figurau în funcție de străzi. Nici acasă la McCord și nici la sediul agenției nu răspundeau nimici. La adresa respectivă, McCord Associates, 414 Hungerford Drive, Rockville, Maryland, se afla o clădire de birouri impunătoare, iar cartea de telefon alternativă pentru Rockville dădea lista celor care lucrau acolo. Reporterii își împărtășiră numele între ei și începură să sune acasă la persoanele respective. Un avocat își aminti că o adolescentă care lucrase la el cu jumătate de normă cu o vară în urmă îl cunoștea pe McCord, sau poate îl cunoștea tatăl fetei. Avocatul nu-și mai amintea decât vag numele de familie al fetei – Westall sau cam aşa ceva. Reporterii luară legătura cu cinci persoane având nume de familie apropiate de acesta și, în cele din urmă, Woodward dădu peste Harlan A. Westrell, care îi spuse că-l cunoștea pe McCord.

Westrell, care era clar că nu citise ziarele, întrebă de ce se interesa Woodward de McCord. Woodward se mulțumi să-i răspundă că era în căutare de informații pentru un viitor articol. Westrell se simți flatat și oferi câteva informații despre McCord, despre prietenii și pregătirea lui. Totodată, îi dădu lui Woodward și alte nume pe care acesta le putea contacta la telefon.

Treptat, începu să se contureze un vag profil al lui McCord: născut în Texas Panhandle; foarte religios, activ în prima biserică baptistă din Washington; tatăl unui cadet de la Academia de Forțe Aeriene și al unei fete handicapate mental; fost agent FBI; militar în rezervă; fost șef al paizei de corp pentru CIA; profesor și titular al unui curs de securitate la